

Nefndasvið Alþingis
b.t. allsherjar- og menntamálanefndar Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 9. nóvember 2014

Efni: Umsögn um þingskjal nr. 17 á 144. löggjafarþingi 2014-2015
Frumvarp til laga um breytingu á lögum um verslun með áfengi og tóbak o.fl.

Samtök skattgreiðenda hafa kynnt sér efni frumvarpsins sem að ofan greinir ásamt greinargerð.

Samtökin styðja eindregið samþykkt frumvarpsins og telja það til mikilla bóta frá núverandi fyrirkomulagi á dreifingu og sölu áfengis. Engin haldbær rök hafa komið fram sem mæla gegn því að færa sölu áfengis frá ríkinu til einkaaðila enda er þeim treyst í dag fyrir sölu á nánast allri annarri neysluvöru.

Samtökin gera aðeins minniháttar athugasemdir við efni frumvarpsins:

III. kafli, 22. gr. 1. mgr.

Krafa um að áfengi sem er að rúmmáli meira en 22% af hreinum vínanda sé geymt afmarkað frá annarri söluvöru á bak við afgreiðsluborð eða í sérrými er óþarflega ströng og almenn. Hér væri nær að tiltaka að verslanir sem selja aðra vöru en áfengi þurfi að gangast undir þessa reglu telji löggjafinn nauðsynlegt á annað borð að skilja sterkara áfengi frá léttvíni og bjór. Með þessu lagafrumvarpi munu koma fram sérverslanir með áfengi og engin ástæða er til að fela eða hylja sterkt vín í slíkum verslunum frekar en nú er gert í verslunum ÁTVR.

IV. kafli, 26. gr. / breyting á 7. gr.

Engin ástæða er til þess, við þessa breytingu eina og sér, að fara með hlutdeild af áfengisgjaldi úr 1% í 5% til lýðheilsusjóðs. Eðlilegt er að framlag til lýðheilsusjóðs fari eftir efnunum og ástæðum hverju sinni og taki mið af stöðu ríkissjóðs. Skuldsettur ríkissjóður er bundinn í báða skó um ókomna framtíð og því mikilvægt að vinna fyrst á þeirri stöðu.

Þá er mikilvægt í nánustu framtíð að fella niður auglýsingabann við áfengi til að tryggja stöðu íslenskra framleiðenda og dreifingaraðila gegn erlendum fyrirtækjum sem óspart auglýsa í miðlum sem stöðugt ber fyrir augu íslenskra neytenda. Auglýsingabann er auk þess illa ígrunduð aðgerð sem fyrst og fremst þjónar þeim tilgangi að láta löggjafanum líða vel, en skilar líklega litlum sem engum árangri.

Þetta frumvarp er fagnaðarefni og mun koma sér vel fyrir:

Skattgreiðendur

Rekstur ÁTVR er kostnaðarsamur og af lestri ársreikninga má ætla að nánast ekkert sé að hafa upp úr sölu áfengis. Arður greiddur til ríkisins virðist að mestu koma af sölu tóbaks. Ríkinu gæfist því tækifæri til að leysa til sín eigið fé ÁTVR og lækka með því skuldir.

Tekjulægri stéttir samfélagsins

Fyrirkomulag áfengisverslunar í dag hyglar mjög tekjuhærri hópum. Það er kostnaðarsamt að þurfa að leita um langan veg til að kaupa bjór eða léttvín til helgarinnar. Og reglur ÁTVR um álagningu er með þeim endemum að t.d. bjór og ódýr vín bera sömu álagningu og hægseljanlegar dýrar léttvínstegundir sem krefjast meiri þjónustu og birgðahalds, en höfða fyrst og fremst til þeirra sem hafa meira fé undir höndum. Viðbúið er að í frjálstri samkeppni verði álagning hærrí á dýra vöru með lítinn veltuhraða en lægri á ódýra vöru með mikinn veltuhraða. Færi það vel.

Frh. bls. 2

Umhverfið

Sala áfengis í matvöruverslunum mun minnka verulega ferðalög fólks og spara bæði tíma og fé. Vænta má þess að samtök um bíllausan lífsstíl styðji frumvarp þetta af einlægni. Þá hvetur hið nýja fyrirkomulag til betri nýtingar fjárfestinga í verslunarhúsnæði.

Minni byggðarlög

Hluti af sjálfsagðri þjónustu í heimabyggð er að geta keypt alla algenga neysluvöru á staðnum. Og hvort sem mönnum líkar betur eða verr þá er áfengi eftirsótt og algengt neysluvara.

Minni verslanir og verslunarkjarna án vínbúða ÁTVR

Staðsetning vínbúða ÁTVR hefur mikil áhrif á verslunarmynstur fólks. Þar sem slíkar verslanir eru staðsettar er stöðugur straumur viðskiptavina sem jafnframt eru líklegir til að nýta tímann og ferðina til að skipta við nærliggjandi verslanir. Hvert er réttlætið í því að aðra verslanir og verslunarkjarnar njóti ekki sömu möguleika?

Engin haldbær rök eru fyrir því að viðhalda einokun ÁTVR á smásölu áfengis. Ekki eru það rökin um takmarkað aðgengi; vínbúðir ÁTVR eru nú alls 48, hægt er að panta á áfengi á netinu (!) og loks hefur smásölustöðum sem selja áfengi og reknir eru af einkaaðilum fjölgað meira en fimmfalt frá árinu 1992. Nú er svo komið að staðir með vínveitingaleyfi eru tæplega 900 á landinu öllu. Engar vísindalegar sannanir (þrátt fyrir að öðru sé haldið fram) hafa sýnt fram á að það fyrirkomulag sem viðhaft er á Íslandi um sölu áfengis hafi haft nein sérstök áhrif á viðkomu alkóhólisma eða haldið niðri öðrum vandamálum tengdum áfengi.

Samtök skattgreiðenda gera ekki lítið úr því vandamálið sem misnotkun áfengis og annarra vímugjafa hefur. Hins vegar er það heilbrigðisvandamál sem grípa verður á með öðrum hætti en þeim að meina hluta fólks, þess er minnst hefur milli handanna, að geta nálgast áfengi með eðlilegum hætti rétt eins og hverja aðra neysluvöru. Yfirgnæfandi meirihluti fólks kann með vín að fara og nýtur neyslu þess í hófi og við sérstök tækifæri. Núverandi fyrirkomulag vinnur gegn hagsmunum þessa fólks án þess að gera nokkuð til bóta gagnvart misnotkun áfengis.

Samtök skattgreiðenda mæla því eindregið með samþykkt þessa frumvarp, þó ákjósanlegt væri að minniháttar hnökrrar yrðu lagfærðir.

Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka skattgreiðenda

Skafti Harðarson
Formaður